

PRESSENS
FAGLIGE UTVALG

PFU-SAK NR. 262/16

KLAGER: Bjørn Åke Fischer
ADRESSE: Lindeveien 62, 4314 Sandnes
PUBLIKASJON: Nettavisen
PUBLISERINGSDATO: 27.09.2016
STOFFOMRÅDE: Utenriks
SJANGER: Nyhetsartikkel (nett)
SØKERSTIKKORD: Omtale av barn, identifisering
REGISTRERT: 05.10.2016
BEHANDLET I PFU: 20.12.2016
BEHANDLINGSTID: 74 dager
KLAGEGRUPPE: Privatperson
PFU-KONKLUSJON:
HENVISNING VVPL.:
OMTALE/ANONYM.:
MERKNADER:

SAMMENDRAG:

Nettavisen publiserte en nettartikkel **tirsdag 27. september 2016**, med tittelen: «**Mannen skulle ta et feriebilde av kona. Etterpå avslørte bildet hva som egentlig skjedde.**» og ingressen: «**Ser du hva som er i ferd med å skje?**» Brødteksten sto som følger:

«De fleste turister tar bilde på ferie, og noen steder dukker det opp lokale modeller som stiller opp på bilder for turistene. Et kjærestepar i Thailand trodde de møtte nettopp to slike modeller da de besøkte tempelet Chiang Mai. To søte småjenter i tradisjonelle klesdrakter tok tak i kvinnens hender og smilte til fotografen. De løp videre, og paret dro derfra. Senere oppdaget kvinnen at klokka hennes var borte. Paret lurte først på hvor det var blitt av den, men da de tok en kikk på bildet fra tempelet, skjønnte de hva som hadde skjedd. På bildet ser man nemlig øyeblikket hvor den ene jenta er i ferd med å stjele klokka. – Dette bildet løste mysteriet med den forsvunne klokka, skriver den anonyme mannen på Reddit (lenke). Han avslører også at de var et enkelt mål for tyvene. – Hun var litt full, forresten, skriver han senere. Flere andre i diskusjonen sier at de har opplevd det samme, og enkelte legger også ut egne bilder av de to jentene.»

Artikkelen var illustrert med det omtalte bildet. Bildet viste den kvinnelige turisten og de to jentene. Bildetekst:

«**Jenta til høyre på bildet er i ferd med å stjele klokka til kvinnen (Reddit).**»

KLAGEN:

Klager er en vanlig leser. Han reagerer på omtalen av mindreårige som lett kan identifiseres. Bildet viser tydelig at dette er barn, skriver klager. Han mener Nettavisen har brutt Vær Varsom-plakatens punkt 4.8, når det gjelder å ta hensyn til hvilke konsekvenser medieomtalen kan få for barna. Barn skal ikke identifiseres.

Det anføres at barna ikke er omtalt som dømt, straffet eller på annet vis utsatt for anklage. Klager viser også til at det at kvinnen med den påstått frastjålet klokken, ikke var edru. Og ifølge klager, opplyses det ellers på nettet, at paret senere fant igjen klokken i sin egen bagasje.

TILSVARSRUNDEN:

Nettavisen mener denne klagen må avvises av prinsipielle grunner, fordi: «Det finnes ingen fornærmede i saken, og klager har ikke klagerett – siden han ikke har samtykke fra den ikke-identifiserte jenta.»

Avisen viser til VVP punkt 4.8 og mener at Nettavisens omtale «har med stor sikkerhet ikke hatt noen konsekvenser for den omtalte jenta overhodet». Slik avisen ser det, er ikke jenta lett identifiserbar: «Vår avis er riktignok mulig å få tak i Thailand, men språkvansker etc gjør det tilnærmet umulig at jenta er identifisert gjennom Nettavisen.»

Nettavisen hevder videre at omtalen er korrekt: «Vi vil også påpeke at saken er sannferdig, og at den har allmennpreventiv betydning fordi den advarer andre turister mot å gå i samme fellen. Kommentarfeltet under den omtalte saken i Reddit viser at svært mange har opplevd maken.» Artikkelen lenker til nettstedet Reddit, der kvinnens ektemann skriver: «Dette bildet løste mysteriet med den forsvunne klokka.» Ifølge avisen ville en slik artikkel vært umulig, uten å vise bilder av den konkrete metoden.

Hva gjelder eventuell sladding: «Det kan innvendes at jenta kunne vært sladdet. Vi vil advare mot dette av prinsipielle grunner: Norsk presse viser hver eneste dag hundrevis av bilder fra den store verden, fra ulykker og katastrofer, krig og nød, der det kan argumenteres for, med henvisning til Vær varsom-plakaten, at bildene kan være en belastning for de avbildede. Vi mener at omfattende anonymisering vil være et «filter» mot den store verden som i uheldig grad vil begrense empati med omtalte medmennesker der «ute». Vi mener derfor at sladding eller annen anonymisering kun bør brukes der det er *reell* fare for at omtalte kan identifiseres, med reelle skadevirkninger som resultat. Slik reell fare foreligger ikke i dette tilfellet.»

[...] «Om PFU likevel velger å behandle saken, vil vi påpeke at det er tilnærmet umulig at den omtalte jenta skulle bli identifisert gjennom Nettavisen. Saken er sann, handler om et mye omtalt fenomen, og har allmennpreventiv betydning. Historien ville være umulig å fortelle uten å vise det aktuelle bildet.»

Klager mener Nettavisens tilsvarende «må være et av de mest arrogante sakinnlegg i en sak som omhandler en ytterst alvorlig sak».

Ikke nok med at Nettavisen har publisert en sak uten dekning, skriver klager, men de har «blottstilt to mindreårige som regulære tyver og redaktør Stavrum opprettholder dette i sitt innlegg ved å påstå at det er bra at andre blir gjort oppmerksom på forholdet».

Klager lurte på hvilket forhold redaktøren henviser til, og vedlegger artikler fra thailandsk nettsted (Bangkok Post) som forteller «at turistene fant igjen sin klokke i bagasjen, at beskyldningene mot jentene var grunnløse og at de ikke burde vært fremstilt i det lys som Nettavisen gjorde». Artikkelen viser en thailandsk guvernør på besøk hos jentene, som bli navngitt, og hvor det opplyses om at han tilbyr moralsk og økonomisk støtte etter at internasjonale medier urettmessig har hengt dem ut som tyver.

Det vises til at klager – straks han hadde lest artikkelen første gang - tok kontakt med Nettavisens journalist og gjorde oppmerksom på at forholdet var dementert på Thailandske Facebook-sider, han pekte også på kommentarer i kommentarfeltet hos Nettavisen, som pekte på VVP punkt 4.8: «Nettavisen unnlot å fjerne saken selv om de gjennom flere kommentarer og e-mails ble gjort oppmerksom på at de mindreårige ikke var anmeldt, ikke var dømt og eierne av klokka hadde funnet den i sin bagasje.»

At avisen likevel fortsatte å viderefremme bilder og omtale av mindreårige som i artikkelen fremstilles som tyver, og som ifølge media er lett gjenkjennelige, mener klager må være mulig å klage på. Klager skriver også at saken har blitt omtalt i Reddit, som usann «og innsenderen har senere fjernet sin konto i Reddit». (Reddit er et sosialt nettsamfunn der brukere kan poste lenker til innhold på Internett, kommentere og stemme lenker opp eller ned; sekr.anm.)

Til slutt, skriver klager: «Det går jo ellers ganske tydelig fram i redaktør Stavrum's tilsvarende at dette er et land langt borte og med lite muligheter for gjenkjenning, derfor kreves det ikke sladding e.l.? Jeg har vanskelig for å ta tilsvaret på alvor og at dette kan være formulert av en oppegående voksen person med et redaksjonelt ansvar er uforståelig for meg. [...] Dersom Nettavisen nå mener at det framover er lesernes eget ansvar, å utføre bakgrunnssjekk og prøve å sannsynliggjøre den journalistiske sannheten i offentlige publikasjoner som Nettavisen distribuerer, bør kanskje hele staben og redaktøren i den avisen ta sin hatt og gå, for de har åpenbart ikke lenger noen funksjon.»

Nettavisen takker klager for ny dokumentasjon, og skriver at avisen på bakgrunn av dette har beklaget den omtalte saken, og trukket artikkelen som udokumentert.

Nettavisen skriver imidlertid at avisens første tilsvarende var bygget på de opplysningene som da forelå i saken: «Vi fastholder at saken på det tidspunktet framsto som troverdig. Klager gjorde ingen forsøk på å dokumentere sin påstand om at ekteparet senere hadde funnet igjen klokken. Tvert om ga flere undersøkelser fra vår side på sosiale medier, som han henviste til, ingen indikasjon på det – ut over klagers påstand. Vi ber om forståelse for at Nettavisen ikke følger med i thailandske aviser på daglig basis. Avisartiklene i vedlegget til klagers tilsvarende er derfor nye for oss.»

Nettavisen skriver også at det heller ikke i «disse sakene framkommer dokumentasjon på at det anonyme ekteparet har funnet igjen klokken sin, og at saken er grunnløs. Vi ser heller ingen grunn til umiddelbart å tro på oppslagene i thailandske aviser. Dette begrunnes både i thailandske myndigheters behov for å beskytte turistindustrien i landet, samt manglende pressefrihet for thailandske medier. At en offisiell representant for thailandske myndigheter

har vært og bedt om «unnskyldning på vegne av internasjonale medier», og at dette blir referert i avisene, er derfor ikke dokumentasjon på noe som helst.»

Nettavisen skriver at den likevel har beklaget og trukket saken fordi avisen ser at redaksjonen ikke kan dokumentere beskyldningene i saken: «Det faktum at det omtalte ekteparet fremdeles er anonyme, og har fjernet saken fra Reddit, sannsynliggjør at de opprinnelige påstandene ikke kan dokumenteres. Vi har derfor, samme dag som vi mottok den siste klagen, publisert en egen sak med faksimile fra Bangkok Post. Her forteller vi at vi har kommet i skade for å utsette jentene for urettmessige beskyldninger, at en guvernør har vært på besøk hos dem for å be om unnskyldning på vegne av internasjonal presse, og at Nettavisen beklager at vi videreformidlet beskyldningene.» Se vedlagte artikkel.

Avisen mener videre at: «Siden saken er trukket som grunnløs, mener vi at spørsmålet om de to jentene burde vært sladdet ikke lenger er relevant. Vi påpeker også at selv om vi beklager hendelsen, mener vi fortsatt at vi ikke har brutt god presseskikk. Dessverre gjør vi, som alle medier, små og store feil hele tiden – men det er ikke det som er avgjørende for god presseskikk. Det avgjørende er hvordan vi retter opp eventuelle feil, og viser til Vær varsom plakatenes paragraf 4.13: Feilaktige opplysninger skal rettes og eventuelt beklages snarest mulig. Vi mener at Nettavisen har gode rutiner og god praksis for dette. Feilene må imidlertid kunne verifiseres. En udokumentert påstand om at noe er galt er dessverre ikke nok.»

Konklusjonen fra Nettavisen: «Saken, som ble klippet fra internasjonale aviser, framsto som sannferdig på publiseringstidspunktet. Heller ikke på klagetidspunktet var det mulig å finne spor på sosiale medier for å dokumentere påstanden om at ekteparet hadde funnet igjen klokken. Etter at Nettavisen ble forelagt avisutklipp som sannsynliggjorde at vi ikke kunne dokumentere saken, laget vi straks en sak hvor vi beklaget at jentene sannsynligvis var utsatt for urettmessige beskyldninger. Saken ble deretter trukket. Vi mener at Nettavisen har gjort en feil, men rettet den opp, og at vi derfor ikke har brutt god presseskikk.»